बाँके जिल्लाका थारु जातिको लोकगीतको अध्ययन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्कायअन्तर्गत
नेपाली शिक्षण विभाग
महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस, नेपालगन्ज
स्नातकोत्तर तह, दोस्रो वर्षको दसौँ पत्रको प्रयोजनका लागि प्रस्तुत

शोधपत्र

प्रस्तोता
अर्चनाकुमारी चौधरी
शै.स.: २०५९-०६१
परीक्षा रोल नं.: ५९६४
त्रि.वि. दर्ता नं. : २०५०८-९४
नेपाली शिक्षण विभाग
महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस, नेपालगन्ज, बाँके

२०६८

शोधनिर्देशक
शशाङ्कशेखर चटर्जी
सहप्राध्यापक, त्रि.वि.

बाँके जिल्लाका थारु जातिको लोकगीतको अध्ययन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्कायअन्तर्गत
नेपाली शिक्षण विभाग
महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस, नेपालगन्ज
स्नातकोत्तर तह, दोस्रो वर्षको दसौँ पत्रको प्रयोजनका लागि प्रस्तुत

शोधपत्र

प्रस्तोता
अर्चनाकुमारी चौधरी
शै.स.: २०५९-०६१
परीक्षा रोल नं.: ५९६४
त्रि.वि. दर्ता नं. : २०५०८-९४
नेपाली शिक्षण विभाग
महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस, नेपालगन्ज, बाँके
२०६८

सिफारिस–पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्कायअन्तर्गत महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस, नेपालगन्जको स्नातकोत्तर तह नेपाली द्वितीय वर्षकी छात्रा **अर्चनकुमारी चौधरी**ले यस नेपाली शिक्षण विभागमा प्रस्तुत **'बाँके जिल्लाका थारु जातिको लोकगीतको अध्ययन'** नामक शोधपत्र मेरो निर्देशनमा तयार पार्नुभएको हो । अत्यन्त मेहनतका साथ तयार गरिएको यस शोधकार्यबाट म पूर्ण सन्तुष्ट छु । अतः यसको आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि नेपाली विभाग समक्ष सिफारिस गर्दछु ।

मिति- २०६८।०४।१३

शोधनिर्देशक
शशाङ्कशेखर चटर्जी
सहप्राध्यापक, त्रि. वि.
महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस, नेपालगन्ज, बाँके

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस
नेपाली शिक्षण विभाग
नेपालगन्ज

स्वीकृति–पत्र

स्नातकोत्तर तह नेपाली द्वितीय वर्षकी छात्रा **अर्चनाकुमारी चौधरी**द्वारा यस नेपाली शिक्षण विभागमा प्रस्तुत **'बाँके जिल्लाका थारु जातिको लोकगीतको अध्ययन'** नामक शोधकार्यलाई नेपाली विषयमा स्नातकोत्तर तह उपाधिका निम्ति स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

शोधपत्रको मूल्याङ्कन समिति

....	....	....
शाङ्कशेखर चटर्जी	**महानन्द जोशी**	**गिरिराज पौडेल**
शोधनिर्देशक	**बाह्य परीक्षक**	**विभागीय प्रमुख**

मिति- २०६८।०४।२४

कृतज्ञताज्ञापन

बाँके जिल्लाका थारु जातिको लोकगीतको अध्ययन शीर्षकको प्रस्तुत शोधपत्र मैले महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस मानविकी तथा सामामाजिकशास्त्र सङ्काय नेपाली शिक्षण विभाग अन्तर्गत स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको दसौंपत्रको प्रयोजनका लागि आदरणीय गुरु सह-प्राध्यापक शशाङ्कशेखर चटर्जीज्यूको निर्देशनमा तयार गरेकी हुँ । आफ्नो व्यस्त समयका बीच पनि यो शोधपत्र तयारीका सन्दर्भमा आफ्ना अमूल्य समय मेरो निम्त अति नै सौहार्दपूर्ण निर्देशन एवम् ज्ञानवर्द्धक सल्लाह, सुझाव र सामग्री दिएर अविष्मरणीय सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण गुरुवर्गप्रति म सदा ऋणी रहनेछु । उहाँहरुले लगाउनु भएको गुण म कहिल्यै बिर्सने छैन ।

प्रस्तुत शीर्षकमा अध्ययन गर्न स्वीकृति प्रदान गरी शोधपत्र लेख्ने अवसर प्रदान गर्नुहुने विभागीय प्रमुख उपप्राध्यापक गिरिराज पौडेल र सहायक क्याम्पस प्रमुख उपप्राध्यापक महानन्द जोशीज्यूप्रति कृतज्ञताज्ञापन गर्दछु ।

मेरो शोधपत्र तयार गर्ने समयमा सदैव प्रेरणा, सहयोग प्रेम दिनुहुने आदरणीय माता श्रीमती सावित्रीदेवी चौधरीप्रति म सदा ऋणी रहनेछु । त्यसैगरी शोधकार्यमा सहयोग गर्नुहुने मेरा आदरणीय ससुरा श्री गंगाप्रसाद थारु तथा सासु श्रीमती बुझीया थारुप्रति कृतज्ञताज्ञापन गर्दछु । शोधकार्यमा सहयोग पुऱ्याउने हुने मेरा श्रीमान् रमेशप्रसाद थारुज्यूप्रति हृदयदेखि नै कृतज्ञताज्ञापन गर्दछु । त्यसैगरी शोधपत्र तयार गर्ने क्रममा थारु लोकगीत सङ्कलन गर्दा अविस्मरणीय सहयोग गर्नुहुने आदरणीय श्री कमलप्रसाद थारु, सालिकराम थारु, असर्फी चौधरी, सुरेश चौधरी, कालिप्रसाद थारुप्रति हृदयदेखि कृतज्ञताज्ञापन गर्दछु । उहाँहरुले सहयोग नगरेको भए मेरो यो अध्ययन पूरा हुने थिएन ।

प्रस्तुत शोधपत्र तयार गर्न सामग्री सङ्कलनका क्रममा महत्वपूर्ण सहयोग गर्नुहुने मेरो साथी आदित्य चौधरी, देवी श्रेष्ठ, भाइ सुरेश चौधरी धन्यवादका पात्र हुन् । कुनैपनि झर्को नमानेर छिटोछरितो र शुद्ध रूपमा टङ्कण गरी सहयोग गर्नु हुने न्यु लुम्बिनी पुस्तक पसल, नेपालगन्जका सञ्चालक सबिन लुइँटेललाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्तमा प्रस्तुत शोधपत्रको आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि त्रिभुवन विश्वविद्यालय महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस नेपालगन्ज नेपाली विभागसमक्ष पेस गर्दछु ।

२०६८।०४।०९

अर्चनाकुमारी चौधरी
त्रिभुवन विश्वविद्यालय
महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस
नेपाली शिक्षण विभाग
नेपालगन्ज, बाँके
२०६८

विषयसूची

परिच्छेद एक

शोधपरिचय **१-८**

१.१ शोध शीर्षक १
१.२ शोधप्रयोजन १
१.३ शोध परिचय १
१.४ समस्याकथन ४
१.५ शोधकार्यका उद्देश्यहरू ४
१.६ पूर्वकार्यको समीक्षा ५
१.७ शोधकार्यको औचित्य ७
१.८ शोधपत्रको सीमाङ्कन ७
१.९ शोध विधि ८
१.१० शोधपत्रको रुपरेखा ८

परिच्छेद दुई

बाँके जिल्लाको सङ्क्षिप्त परिचय र थारु जातिको परिचय **९-२८**

२.१. बाँके जिल्लाको परिचय १०
२.२. थारु जातिको परिचय १४
२.३. बाँके जिल्लाका थारु जाति परिचय १७

परिच्छेद तीन

बाँके जिल्लामा रहेका थारुहरूको चाडपर्व **२९-४१**

३.१ थारु जातिका चाडपर्वहरू ३०

परिच्छेद चार
बाँके जिल्लामा प्रचलित थारु लोकसाहित्यको सङ्क्षिप्त परिचय ४२-४९

४.१ बाँके जिल्लामा थारु लोकसाहित्यको स्थिति ४३
४.२ बाँकेको थारु लोकसाहित्यको परिचय ४४

परिच्छेद पाँच
बाँके जिल्लामा प्रचलित थारु लोकगीतको सङ्कलन, वर्गीकरण र विश्लेषण ५०-१११

५.१ बाँके जिल्लाको थारु लोकगीतको पृष्ठभूमि र परम्परा ५१
५.२ बाँके जिल्लामा प्रचलित थारु लोकगीतहरू ५४
५.३ बाँके जिल्लामा प्रचलित थारु लोकगीतका विश्लेषण ९१

परिच्छेद छ
उपसंहार ११२-११४

सन्दर्भग्रन्थसूची

सङ्क्षेपीकरण–सूची

सङ्क्षेपीकृत शब्द	साङ्केतिक अर्थ
दो.सं.	दोस्रो संस्करण
गा.वि.स.	गाउँ विकास समिति
जि.वि.स.	जिल्ला विकास समिति
न.पा.	नगरपालिका
ने.रा.प्र.प.	नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान
प्रा.	प्राध्यापक
पृ.	पृष्ठ
प्रा.वि.	प्राथमिक विद्यालय
नि.मा.वि.	निम्नमाध्यमिक विद्यालय
मा.वि.	माध्यमिक विद्यालय
वि.सं.	विक्रम सम्वत्
ऐ.	ऐजन्
त्रि.वि.	त्रिभुवन विश्वविद्यालय